

ENERGIAAUDIT

TERMOÜLEVAATUSEGA

VIRBI TN. 18, TALLINN

DETSEMBER 2007

S I S U K O R D

1. ÜLDANDMED	4
1.1. HOONE TEHNILISED ANDMED.....	4
1.2. HOONES LÄBI VIIDUD REKONSTRUEERIMIS / RENOVEERIMISTÖÖD	5
2. ENERGIA- JA VEEVARUSTUSE ÜLDISELOOMUSTUS	6
2.1. HOONE IGAASTASE ENERGIATARBIMISE KOKKUVÕTE.....	6
2.2. ENERGIAKULUD LIIKIDE KAUPA	7
3. SOOJUSENERGIA TARBIMINE - KRAADPÄEVAARV.....	9
4. HOONE TEHNILINE HEAKORD JA ANALÜÜS	12
5. SOOVITATAVAD RENOVEERIMISE- JA REMONTTÖÖDEGA SEOTUD MEETMED, MAKSUMUSED JA TASUVUSAJAD	20
5.1. KATUSLAE SOOJUSTAMINE.....	21
5.1. KELDRIKATUSE SOOJUSTAMINE.....	22
5.2. KELDRIKATUSE	22
5.3. VÄLISSEINTE JA – KONSTRUKTSIOONIDE SOOJUSTAMINE.....	23
5.4. SOKLI SOOJUSTAMINE.....	24
6. PRIORITEETIDE MÄÄRATLEMINE	25
7. HOONE KÜTTE- JA SOOJAVEEVARUSTUS	26
8. HOONE VENTILATSIOONISÜSTEEM	26
9. HOONE ENERGIABILANSS	26
9.1. PIIRETE ENERGIAKULUD	27
9.2. ÕHUVAHETUSE (VENTILATSIOONI) KULUD PIIRETEST	27
9.3. HOONE ENERGIABILANSS	28
10. TERMOÜLEVAATUS	29

11. TERMOPILDID	30
11.1. PROFILID	37

Energiaauditi teostamisel on lähtunud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi poolt koostatud „Energiaauditite teostamise üldised nõuded” (2005.a.) soovitustest ja kasutatud väljatöötatud soovituslikke aruandevorme. Ehitise ülevaatusaluseks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministri 26.11.2002.a. määrus nr. 11.

1. ÜLDANDMED

Ehitisregistri kood	101043865
Hoone aadress	Virbi tn. 18
Tellija	Elamuühistu Masti
Tellija registrikood	80070977
Kontaktisik	Konstantin Grigorenko
Telefoni nr.:	5 289 821
Fax nr.:	-
Auditeerimise aeg	November 2007
Raporti esitamise kuupäev	Veebruar 2008
Raporti nr.	EKH 64 /2007
Koostaja	OÜ Elamute Kommunaalhooldus
Reg.nr.	11010088; EK10194592-0001
Telefoni nr.:	6 003 666 / 50 82 423
Fax nr.	6 003 667
E-mail	info@ekh.ee

1.1. HOONE TEHNILISED ANDMED

Jrk.nr.	Nimetus	Mõõtühik	Näitaja
1	Hoone funktsioon		korterelamu
2	Ehitusaasta		1981
3	Korterite arv	korter	180
4	Korruste / trepikodade arv	tk.	9 / 5
5	Elanike arv	inimest	~
6	Kelder (jah / ei; köetav / mitteköetav)		jah / mitteköetav
7	Pööning (jah / ei; köetav / mitteköetav)		ei / mitteköetav
8	Ehitusaalune pind	m ²	1545,0
9	Elamispind	m ²	5906,1
10	Abiruumide pind	m ²	3992,6
11	Üldkasutatav pind	m ²	2698,7
12	Eluruumide arv	ruum	430
13	Eluruumide pind (9+10), köetav	m ²	9898,7
14	Suletud netopind (kasulik pind) (9+10+11)	m ²	12597,4
15	Eluruumide köetav sisekubatuur $H_{keskm.} =$ 2,54	m ³	25097,2
16	Hoone köetav sisekubatuur $H_{keskm.} =$ 2,31	m ³	29112,6
17	Hoone maht (kubatuur)	m ³	41268,0

1.2. HOONES LÄBI VIIDUD REKONSTRUEERIMIS / RENOVEERIMISTÖÖD

Renoveerimise aasta:	Tehtud tööd /konstruktsioonelement/	Tehtud töö väärtus (m ² , m ³ , jm.)	Maksumus kr.
2003	1. Vuugid 2. 3.		19069.-
2004	1. Vuukide renoveerimine 2. Veetorud 3. Kanalisatsiooni torud 4. Küttesõlm 5. Korterite kilbid, IV tr.		85314.- 167194.- 42922.- 152509.- 122774.-
2005	1. Korterite kilbid, I tr. 2. Vuukide remont 3. Peakilp		30183.- 88981.- 49879.-
2006	1. Otsaseinte soojustamine 2. Vuugid 3. Nurgaseinte soojustamine		448652.- 50589.- 116007.-
2007	1. Nurgaseinte soojustamine 2. II trepikoja aknad 3. Pandus		174011.- 53653.- 184800.-

2. ENERGIA- JA VEEVARUSTUSE ÜLDISELOOMUSTUS

Küttesüsteemi liik:	kaugküte
Kütte liik:	küttegaas/masuut
Elektri liik:	220V/3*380V
Veevarustuse liik:	veevõrguvesi
Pesemisvõimaluse liik:	vann / dušš
Sooja tarbevee ettevalmistamine:	soojusvaheti
Kas küttesüsteem on varustatud üldise soojakulu mõõturiga:	jah
Kas on kasutusel individuaalne soojuskulu mõõtmine korteri-omandites	ei

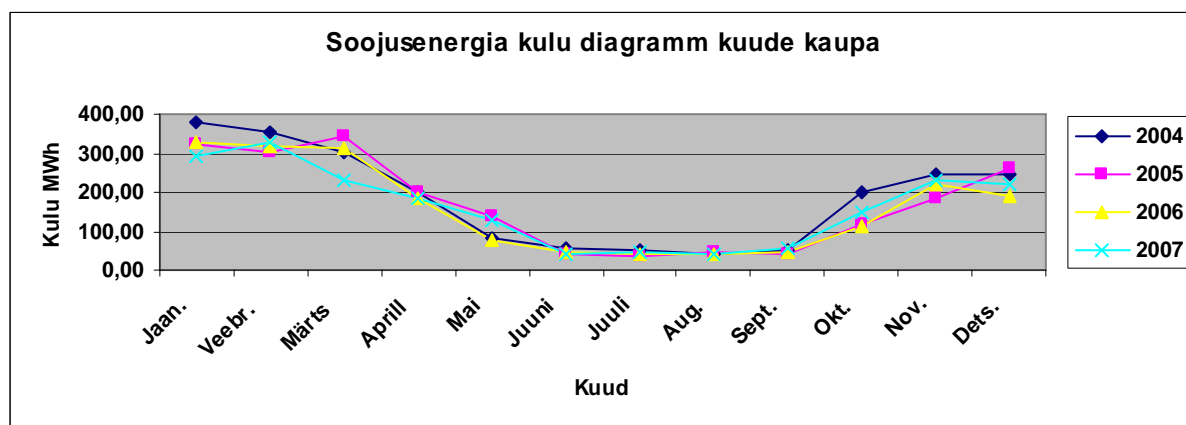
2.1. HOONE IGAASTASE ENERGIATARBIMISE KOKKUVÕTE

	2004	2005	2006	2007	Ühik
Soojustarbimine:					
Mõõdetud soojustarbimine	2058,0	1917,0	1792,0	1817,0	MWh / a
Kraadpäevade arv KPA (standardaasta)	4220	4220	4220	4220	KR _P
Kraadpäevade keskm. arv	4055	3977	3800	3761	KR _{PK}
Kraadpäevadega korrigeeritud soojustarbimine	2143,1	2005,1	1950,4	2021,7	MWh / a
Eritarbimine köetava mahu ühiku kohta	73,6	68,9	67,0	69,4	kWh / m ³ .a
Eritarbimine köetava pinna ühiku kohta	216,5	202,6	197,0	204,2	kWh / m ² .a
Sooja tariif (hind) *	397,95	430,91	430,91	473,65	kr / MWh
Kütte maksumus	818 981	826 054	772 191	860 622	kr / a
Tarbevee tarbimine					
Tarbevesi	16982	16471	16926	16252	m ³ /a
Sellest, soe tarbevesi	5963	6110	5625	5651	m ³ /a
Soojuse kulu vee soojendamiseks	749,7	662,5	642,0	657,5	MWh / a
Vee soojendamise maksumus	298 355	285 491	276 636	311 415	kr / a
Elektrienergia tarbimine (üldelekter)					
Üldelektrienergia tarbimine	56094	55216	58094	60036	kWh / a
Elektrienergia ühiku kesk. hind *	0,89	0,89	1,15	1,15	kr / kWh
Elektrienergia maksumus	49 924	49 142	66 808	69 041	kr/a
Elektrienergia eritarbimine	4,45	4,38	4,61	4,77	kWh / m ²
Märkus: 1. * Hind antud koos käibemaksuga					

2.2. ENERGIAKULUD LIIKIDE KAUPA

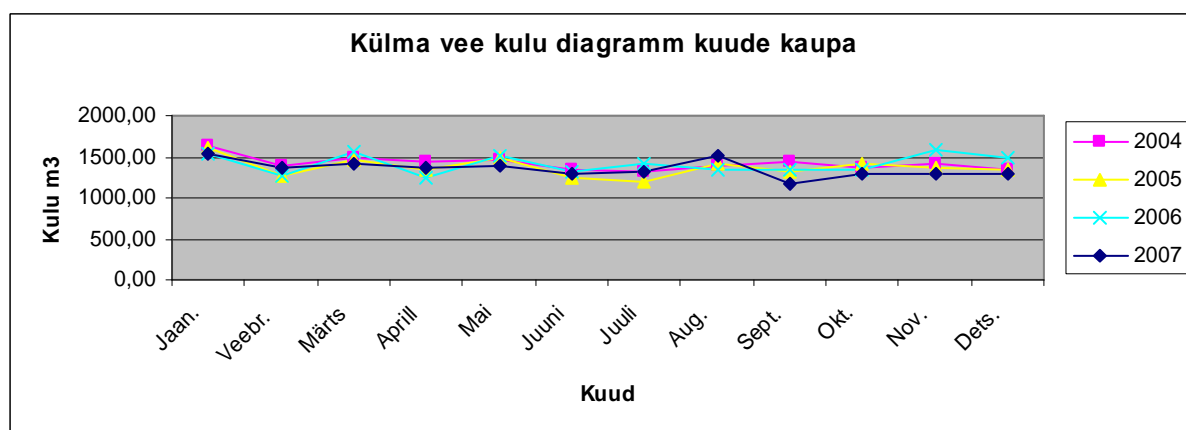
Soojusenergia kulu kuude kaupa, MWh

Aasta	Jaan.	Veebr.	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dets.
2004	380,00	352,00	301,00	199,00	83,00	56,00	51,00	42,00	52,00	199,00	245,00	247,00
2005	322,00	302,00	343,00	201,00	141,00	39,00	36,00	44,00	43,00	119,00	186,00	260,00
2006	327,00	318,00	314,00	185,00	77,00	44,00	40,00	40,00	45,00	112,00	223,00	191,00
2007	291,00	329,00	229,00	184,00	129,00	42,00	44,00	40,00	57,00	150,00	229,00	219,00

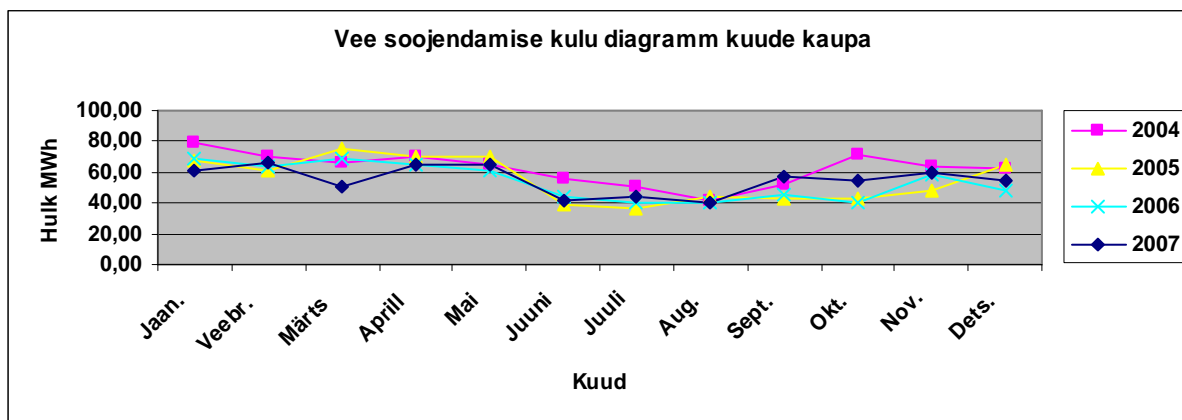
Külma vee kulu kuude kaupa, m3

Aasta	Jaan.	Veebr.	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dets.
2004	1622,00	1389,00	1490,00	1439,00	1463,00	1343,00	1311,00	1389,00	1439,00	1363,00	1403,00	1331,00
2005	1608,00	1273,00	1475,00	1348,00	1489,00	1243,00	1191,00	1418,00	1322,00	1404,00	1367,00	1333,00
2006	1540,00	1257,00	1558,00	1252,00	1503,00	1309,00	1417,00	1337,00	1340,00	1351,00	1586,00	1476,00
2007	1547,00	1366,00	1419,00	1373,00	1386,00	1304,00	1307,00	1513,00	1168,00	1288,00	1300,00	1281,00

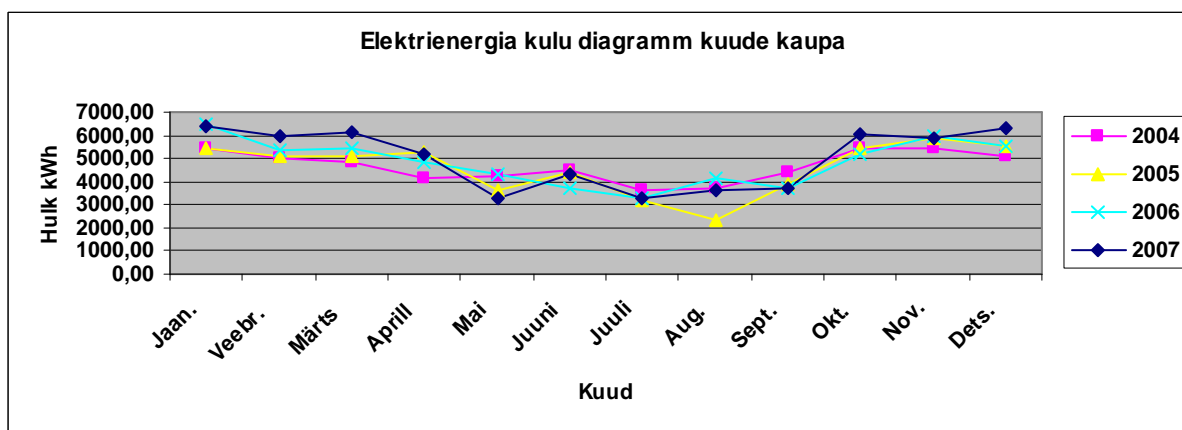
Vee soojendamise (arvutuslik) kuude kaupa, MWh

Aasta	Jaan.	Veebr.	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dets.
2004	79,80	70,40	66,22	69,65	65,57	56,00	51,00	42,00	52,00	71,64	63,70	61,75
2005	67,62	60,40	75,46	70,35	70,50	39,00	36,00	44,00	43,00	42,84	48,36	65,00
2006	68,67	63,60	69,08	64,75	60,83	44,00	40,00	40,00	45,00	40,32	57,98	47,75
2007	61,11	65,80	50,38	64,40	64,50	42,00	44,00	40,00	57,00	54,00	59,54	54,75

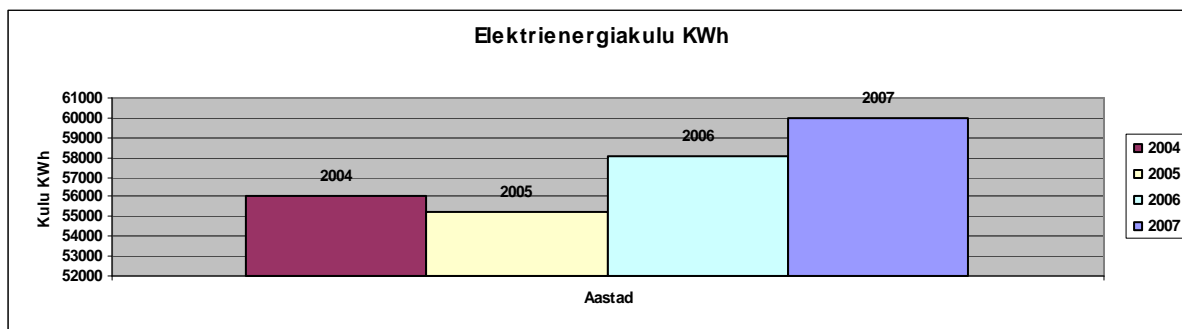
Elektrienergia kulu kuude kaupa, kWh

Aasta	Jaan.	Veebr.	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dets.
2004	5434,00	5040,00	4874,00	4183,00	4261,00	4512,00	3631,00	3747,00	4397,00	5483,00	5470,00	5062,00
2005	5448,00	5123,00	5101,00	5266,00	3604,00	4423,00	3212,00	2322,00	3856,00	5461,00	5907,00	5493,00
2006	6490,00	5362,00	5459,00	4866,00	4336,00	3712,00	3310,00	4168,00	3683,00	5197,00	5939,00	5572,00
2007	6369,00	5985,00	6160,00	5176,00	3267,00	4316,00	3254,00	3600,00	3700,00	6027,00	5886,00	6296,00

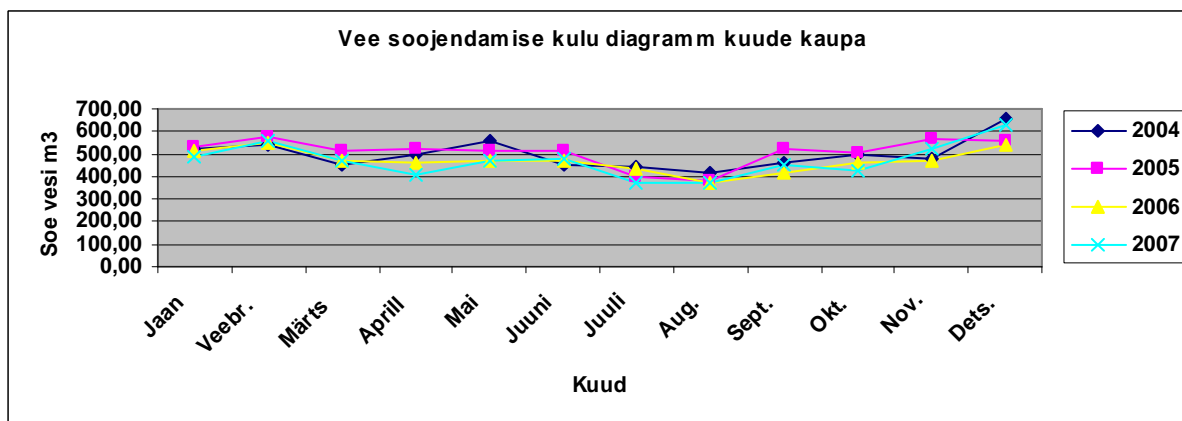
Elektrienergia kulu aastate kaupa, kWh

Aasta	2004	2005	2006	2007
KWh	56094	55216	58094	60036

Vee soojendamise (tegelik) kuude kaupa, m³

Aasta	Jaan	Veebr.	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dets.
2004	523,00	539,00	448,00	492,00	559,00	455,00	440,00	420,00	460,00	493,00	475,00	659,00
2005	531,00	578,00	517,00	521,00	515,00	514,00	401,00	378,00	521,00	509,00	571,00	554,00
2006	517,00	551,00	470,00	459,00	468,00	467,00	431,00	373,00	419,00	459,00	474,00	537,00
2007	488,00	562,00	474,00	409,00	474,00	480,00	373,00	373,00	450,00	421,00	521,00	626,00

3. SOOJUSENERGIA TARBIMINE - KRAADPÄEVAARV

Kui hoone sisetemperatuur on kõrgem kui välistemperatuur, kaotab hoone soojust. Selle soojuskao kompenseerimiseks hooneid köetakse.

Soojuskao kaks mehhanismi:

- soojuse läbikanne hoone seinte, põrandate, lagede, katuse, uste ja akende pindade kaudu;
- kaod õhuga läbi maja akende, uste, pragude, vuukide ja ventilatsiooniavade.

Kaad läbi seinte või lagede tekivad soojuse läbikandest, kadude suurus on võrdeline välis- ja sisetemperatuuride vahel.

Sise- ja välistemperatuuri vahe ei ole konstantne suurus, sest isegi kui sisetemperatuur on muutumatu, muutub välistemperatuur kontrollimatult. Kraadpäevadega mõõdetakse kui palju ja kui kauaks jääb välistemperatuur allapoole kontrolltemperatuuri.

Kraadpäevade arvu abil saab võrrelda omavahel erinevate aegade soojusenergia tarbimist. Võrdlus toimub nii, et aasta soojuse tarbimine jagatakse välistemperatuuris sõltuvaks (lekked ja õhuvahetuse soojakulu) ja välistemperatuurist sõltumatuks osaks (sooja tarbevee soojakulu).

Välitemperatuurist sõltuv soojuse tarbimine muutub koos kraadpäevaarvuga nii, et energiakulude suhe ja kraadpäevade suhe jääb samaks.

$$Q_N / Q_a = S_N / S_{teg} \text{ ja } Q_N = S_n / S_{teg} \times Q_a, \text{ kus}$$

Q_N = normaalaasta soojustarbimine, kWh;

Q_a = tegeliku aasta soojustarbimine, kWh;

S_N = normaalaasta kraadpäevaarv;

S_{teg} = tegeliku aasta kraadpäevade arv, KR_p;

Energiasäästuarvutused on tehtud lähtudes Harjumaa kliimatilistest tingimustest (Tallinna normaal-aasta kraadpäevade arv $S_N = 4220$). Andmed on võetud TTÜ Keskkonnatehnika Instituudi uurimusest 2006.a., autorid professorid T.-A.Kõiv ja E. Loigo „Eesti kraadpäevad”. Kraadipäevade arvud on arvatud kütteperioodi keskmiste välitemperatuuride ja kütteperioodi kestvuse kaudu.

Üks kraadpäev väljendab 1 ° C erinevust arvestusliku sisetemperatuuri ja ööpäeva (24 tunnise perioodi) keskmise välisõhu temperatuuri vahel.

Kraadpäevaarvu arvutatakse :

$$KR_p = \sum (t_s - t_v) \times \Delta T, \text{ kus}$$

KR_{Pk} = arvutusperioodi kraadpäevaarv;

ΔT = 1 ööpäev;

t_s = sisetemperatuur ° C, nn. tasakaalutemperatuur (17 ° C);

t_v = ööpäeva keskmine välitemperatuur, ° C .

Kraadpäevad köetavates ruumides:

Kraadpäevade arv $KR_{kõ} = (17 \text{ ° C} - (-0,6 \text{ ° C})) \times 224 = 3942$ kraadpäeva .

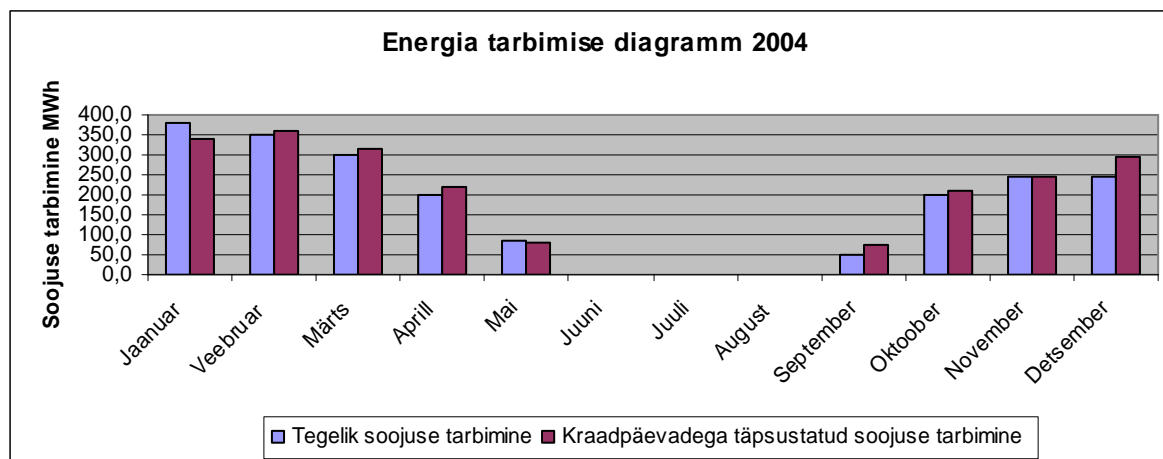
Arvutustemperatuuriks on võetud +17 ° C (tasakaalutemperatuur) .

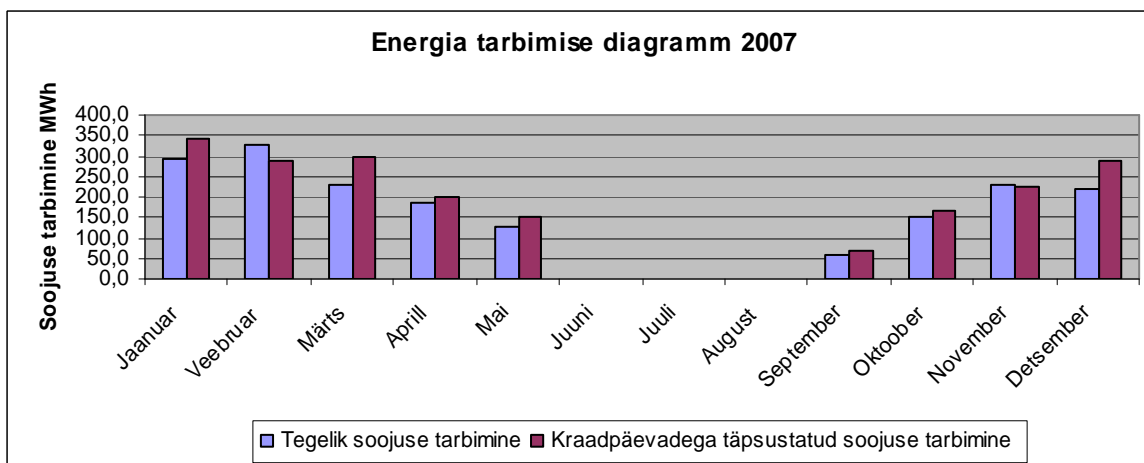
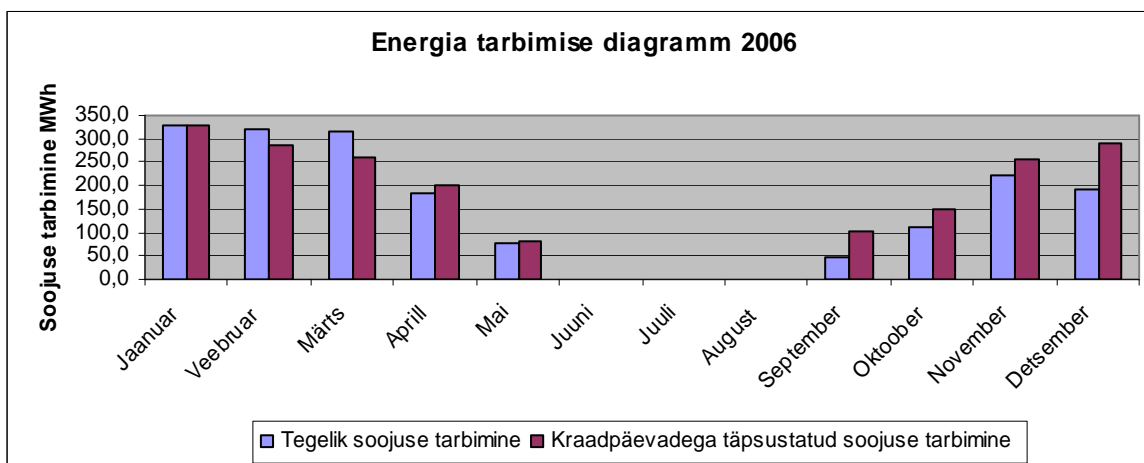
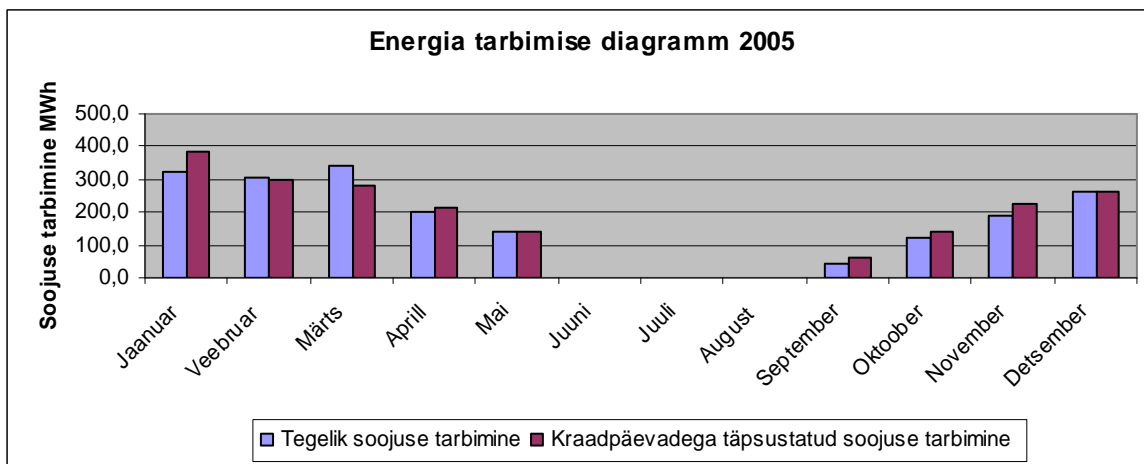
Kraadpäevad mitteköetavates ruumides (kelder jms.):

Kraadpäevade arv $KR_{mk} = (10 \text{ ° C} - (-0,6 \text{ ° C})) \times 224 = 2374$ kraadpäeva .

Arvutustemperatuuriks on võetud + 10 ° C.

Järgnevalt on toodud hoone energiatarbimise diagrammid aastate lõikes, kus on näha tegelik soojuse tarbimine MWh - s võrreldes kraadpäevadega täpsustatud soojuse tarbimisega MWh – s.

SOOJUSTARBIMISE DÜNAAMIKA TÄPSUSTATUD KRAADPÄEVADEGA								
Aasta	2004		2005		2006		2007	
Kuu	Sääst (tegeliku- ga võrrel- des)	Sääst %	Sääst (tegeliku- ga võrrel- des)	Sääst %	Sääst (tegeliku- ga võrrel- des)	Sääst %	Sääst (tegeliku- ga võrrel- des)	Sääst %
	MWh	%	MWh	%	MWh	%	MWh	%
Jaauar	-40,4	-11,9	59,6	15,6	2,0	0,6	48,2	14,2
Veebruar	9,4	2,6	-2,0	-0,7	-32,2	-11,3	-41,4	-14,4
Märts	15,2	4,8	-65,2	-23,5	-53,3	-20,5	66,2	22,4
Aprill	20,3	9,3	9,8	4,6	16,0	8,0	17,6	8,7
Mai	-0,7	-0,9	1,9	1,4	2,5	3,2	20,3	13,6
Juuni	0	0	0	0	0	0	0	0
Juuli	0	0	0	0	0	0	0	0
August	0	0	0	0	0	0	0	0
September	21,8	29,5	20,5	32,2	55,4	55,2	9,0	13,7
Oktoober	9,2	4,4	21,1	15,0	35,7	24,2	16,2	9,7
November	1,0	0,4	39,5	17,5	31,1	12,2	-2,4	-1,1
Detsember	49,3	16,6	3,1	1,2	101,1	34,6	70,9	24,5
Kokku	85,1	4,0	88,1	4,4	158,4	8,1	204,7	10,1

Kraadpäevadega ei korrigeerita juuni, juuli ja augusti tarbimist

4. HOONE TEHNILINE HEAKORD JA ANALÜÜS

Hoone tehnilise ülevaatus läbiviimise eesmärgiks on anda hoone omanikule (tellijale) alus rekonstrueerimistööde ratsionaalseks planeerimiseks ning tööde tehniliselt ja majanduslikult põhjendatud teostamise järjekorrale, samuti KredEX poolt finantseeritava renoveerimistoetuse taotlemiseks.

Ülevaatus on teostatud visuaalselt, tuginedes olemasolevale dokumentatsioonile ja joonistele ning hoone valdajate esindaja poolt küsitlusel saadud andmetele. Hoone tehniliste arvandmete täpsus on $\pm 10\%$.

Ülevaatusel teel saadud tulemuste alusel prognoositavad tööde maksumused (maksumused on võetud tehtud tööde kaalutud keskmised) peavad võimaldama tellijal langetada otsuse – millised prioriteetsed tööd on teostatavad rahaliste vahendite piires.

Ülevaatusel tulemusel kirjeldatakse põhiliste ehituse osade tüüp ja hinnatakse nende seisukorda „6” (kuue) palli süsteemis.

Tabeli tulbas „soovitused” kirjeldatakse puuduste kõrvaldamiseks vajalikke tegevusi. Osas „statistika” on arvatud vastava osa hinnete aritmeetiline keskmised.

Alljärgnevalt hoone tehnilise ülevaatus tabel ja statistilised näitajad:

Reakood	Nimetus	Tüüp	Hinne	Puudused ning taastatud/ kaasajastatud osade kirjeldus	Soovitused	Prioriteet
Konstruksiooni osad						
A1	Vundamendi konstruktsioon	r/b madalvundament	5	-	-	1
A2	Vundamendi hüdroisolatsioon	-	4	puudub	-	2
A3	Pandus	betoon	6	-	-	2
A4	Keldri seinad	r/b plokid	4	alumised plokid niisked	katta niiskustõkkega	2
A5	Keldri põrand	betoon	5	-	-	1
A6	Keldri aknad	puit + trellid	3	amortiseerunud	vahetada plastakendega	4
A7	Keldri ukсед	puit	5	ebahermeetilised	tihendid paigaldada	4
A8	Välisseinad	suurpaneel	5	otsaseinad osaliselt soojustatud	soojustada kõik välisseinad	1
A9	Välisseina vuugid	betoon + elastne vuuk	3	-	-	2
A10	Varikatused	monteeritav r/b	5	-	-	1
A11	Välisrepid	betoon, plaadid	5	-	-	1
A12	Rõdude kandetarandid	-	3	metalloosad osaliselt korrodeerunud	metalloosad katta korrosioonikaitse värviga	2
A13	Rõdude piirded	r/b plaat	3	plaatidel betoonikihi murenemised	parandada seguga, värvida	1

Reakood	Nimetus	Tüüp	Hinne	Puudused ning taastatud/ kaasajastatud osade kirjeldus	Soovitused	Prioriteet
A14	Rõdude katteplekid	tsinkplekk	3	-	-	2
A15	Kandvad siseseinad	-	-	-	-	1
A16	Trepid	monteeritav r/b	5	-	-	1
A17	Trepi piirded	metall + plastkatted	5	-	-	1
A18	Vahelaed	monteeritav r/b	-	-	-	1
A19	Katuslagi	monteeritav r/b	-	-	-	1
A20	Pööningu ukсед / luugid	tulekindlad	3	praod, ebatihedad	tihendada	4
A21	Katuse soojustus	teadmata	2	mitteküllaldane soojuspidavus	paigaldada soojustuskiht	2
A22	Katuse kandetarindid	-	-	-	-	1
A23	Katusekate	SBS rullkate	3	vee ärajooks puudulik, vale kalle.	paigaldada koos soojustusega uus kate	2
A24	Katusekatte tuulutus	ventavad seinas	5	-	uue soojustusega paigaldada tuulutusüsteem	3
A25	Räästakastid	-	-	-	-	2
A26	Vihmaveerennid- ja torud	-	-	-	-	2
A27	Katteplekid katusel	tsinkplekk	4	-	seinte soojustamisel paigaldada parapettidele uus kate	2

Reakood	Nimetus	Tüüp	Hinne	Puudused ning taastatud/ kaasajastatud osade kirjeldus	Soovitused	Prioriteet
A28	Korstnad	tellis, r/b plaat	5	paigaldatud žalusiirestid	-	3
A29	Eluruumide aknad	puit ja plast	4	puitaknad osaliselt amortiseerunud	võimalusel vahetada tuulutatavate plastakendega	4
A30	Trepikodade aknad	puit + plast	4	tihendada	paigaldada tihendid või asendada plastakendega	4
A31	Aknaplekid ja ümb-rus	tsinkplekk	5	uutel akendel kohati nurgad avatud	katta seguga seinaga ühenduskohad	2
A32	Välisüksed ja vahe-üksed	metall + sulgurid	5	tihendid puudu	paigaldada kummitihendid	4
A33	Korterite uksed	metall ja puit	5	-	-	4
A34	Trepikoja viimistlus	krohv+värv	5	-	-	5
A35	Prügišaht	suletud	6	-	-	3
A36	Lodžad	-	-	-	-	1

Elektrisüsteem

B1	Peakilp	korrastatud	6	-	-	3
B2	Maanduskontuur	olemas	6	-	-	3
B3	Jaotuskilbid	korrastatud	6	-	-	3
B4	Juhtmed	vanad	4	-	võimalusel renoveerida	3
B5	Välisvalgustus	korrastatud	6	numbrimärgi valgustus puudub	korrastada	3

Reakood	Nimetus	Tüüp	Hinne	Puudused ning taastatud/ kaasajastatud osade kirjeldus	Soovitused	Prioriteet
B6	Trepikodade valgustus	vana	4	osaliselt renoveeritud	korrastada	3
B7	Keldri valgustus	vana	3	-	renoveerida	3
B8	Fonolukusüsteem	olemas	6	-	-	3
Küttesüsteem						
C1	Soojussõlm	kompaktsoojussõlm	5	puudub soojaveemõõtja	paigaldada	3
C2	Keldriorustik	terastorustik	4	-	vahetada	3
C3	Pööningutorustik	-	-	-	-	3
C4	Isolatsioon	ruberoïd+vill	2	amortiseerunud	paigaldada koorikisolatsioon	5
C5	Püstikud	terastorustik	4	-	vahetada	3
C6	Sulgarmatuurid	kuulventiilid ja kraanid	6	-	-	3
C7	Radiaatorid	-	-	-	-	3
C8	Soojusvahetid	olemas	6	-	-	3
C9	Automaatika	olemas	6	-	-	3
Ventilatsioon						
D1	Õhu sissepääs	vaba sissepääs akendest	4	-	-	3

Reakood	Nimetus	Tüüp	Hinne	Puudused ning taastatud/ kaasajastatud osade kirjeldus	Soovitused	Prioriteet
D2	Õhu väljapääs	ventkorstnad	3	keldris avad suletud või ummistunud	puhastada kanalid	3
D3	Ventilaatorid	-	-	-	-	3
Gaas						
E1	Gaasi sisend, mõõtjad	-	0	-	-	-
E2	Gaasiseadmed	-	-	-	-	-
Vesi						
F1	Vee sisend, mõõtjad	veemõõdusõlm	6	-	-	4
F2	Keldri jaotustorustik	plast	6	-	-	4
F3	Isolatsioon	olemas	5	-	-	5
F4	Püstikud	plast	6	-	-	4
F5	Sulgarmatuurid	kuulkraanid	6	-	-	4
F6	Tuletõrje vesi	-	-	-	-	4
Kanalisatsioon						
G1	Majast väljaviigid	malm	4	-	võimalusel vahetada	4
G2	Keldripõranda alune torustik	malm+osaliselt plast	4	-	võimalusel vahetada	4
G3	Püstikud	malm, osaliselt plast	4	-	võimalusel vahetada	4

Reakood	Nimetus	Tüüp	Hinne	Puudused ning taastatud/ kaasajastatud osade kirjeldus	Soovitused	Prioriteet
G4	Vihmavee sisemine torustik	malm	5	-	-	2

Muud süsteemid

H1	Tuletõrjesüsteem	-	-	-	-	4
H2	Liftid ja tõstesüsteemid	-	-	-	-	3
H3	Nõrkvoolusüsteemid	TV	5	-	-	3
H4	Turva- ja valgussüsteemid	-	-	-	-	3

Tulbakood	Statistika		
	Hinnete keskmine	Väljakoodide vahemik	Väljade aritmeetiline keskmine
K1	Konstruksioonid	A1 - A37	4,3
K2	Elektrisüsteem	B1 - B7	5,1
K3	Küttesüsteem	C1 - C8	4,7
K4	Ventilatsioon	D1 - D4	3,5
K5	Gaas	E1 - E2	0,0
K6	Vesi	F1 - F6	5,8
K7	Kanaliseatsioon	G1 - G4	4,3
K8	Muud süsteemid	H1 - H4	5,0
K9	Kogu keskmine	A1 - H5	4,7

Hinne	Hinnete seletused	Prioriteetide tasemed
"1"	- täiesti amortiseerunud	- terviseriskide ning kandekonstruktsioonide ja püsivuse probleemid
"2"	- halvas seisukorras, kohest remonti / vahetamise planeerimist vajav ehitise osa	- kandekonstruktsioonide kaitseelementide ning fassaadi, sademete- ja katusesüsteemi ilmastikukindluse või töökorra probleemid
"3"	- remonti vajav, kuid veel kestav ehitise osa	- elektritoite, küttesüsteemi, korstnate ja ventilatsiooni töö- või seisukorra ning varariskide probleemid
"4"	- tehniliselt korras, kuid moraalselt vananenud ehitise osa	- veevarustuse, kanalisatsiooni, akende ja uste probleemid, kuid ei ole tegu kõrgemate prioriteetsustasemetega
"5"	- väheamortiseerunud või uus väikeste vigadega ehitise osa	- viimistlustööd, territooriumitööd jms. tööd
"6"	- värskest korrastatud ehitise osa, mis vastab heale ehitustavale ja -normidele ning ei tekita ohtu keskkonnale ega inimese elule, tervisele või varale	

5. SOOVITATAVAD RENOVEERIMISE- JA REMONTTÖÖDEGA SEOTUD MEETMED, MAKSUMUSED JA TASUVUSAJAD

Eestis on valdavalt energeetiliselt ebaefektiivsed hooned. Keskmise aastane soojustarve meie elamutes on 200-400 kWh/m², analoogse kliimaga arenenud tööstusriikides aga alla 150 kWh/m². Sejuures on nendes maades keskmine elamispinna temperatuur kõrgem kui meil.

Seega tarbime (ja maksame) energia eest vastavalt rohkem. See on põhiliselt halva soojustuse tagajärg.

Soojust kaotab hoone põhiliselt ehitise karbi ehk piirdetarindite – välisseinte, akende, katuse, välisuste ja keldri-põrandate kaudu. Oma sisult on need kas soojusjuhtivus- või kiirguskaod.

Kiire ja odav ehitus tähendab pahatihti kordi ja kordi suuremaid küttekulusid – algne näiline kokkuvõtte tähendab lõpp-kokkuvõttes suurt rahalist kaotust.

Märkimisväärne soojuskadu esineb ka ventilatsiooni ja soojavee trasside kaudu. Suur hulk soojust kulub ja läheb kaotsi ventilatsiooniõhu soojendamisega (majast läheb välja toasoe õhk, majja tuleb sisse jahe välisõhk). Omajagu soojust lahkub majast kanalisatsiooni lastava sooja veega.

Tavaliselt nõuavad lisasoojustusega hooned vähem hooldust ning konstruktsioonide eluiga muutub oluliselt pikemaks.

Soojustamismeetmete säästupotentsiaalid:

- korteri aknaid tihendades säästate aastas umbes 0,1 MWh/akna m² kohta;
- välisseinte lisasoojustamine annab aastas säästu 0,07 MWh/seina m² kohta;
- katuslagede soojustamine annab aastas säästu 0,08 MWh/katuse m² kohta;
- väga efektiivne võimalus soojuse säästmiseks on kolmekordsete klaasidega akende kasutamine;
- maja renoveerimisega saavutatav soojuse kokkuvõtte on umbes 20%

Soojusülekandekoeffitsiendiga U (ühik W/(m²°C)) iseloomustatakse piirdetarindi soojajuhtivust. **U**-väärtus näitab, kui suur soojushulk (**W**) läbib 1 m² suuruse piirdetarindi, kui temperatuuride vahel vastastikutel pindade vahel on 1 kraad. **Mida väiksem on soojusülekandekoeffitsient, seda paremini konstruktsioon soojust isoleerib.**

Energiasäästumeetmete tulemid

Piire või selle osa	Soojuskaod enne, MWh/a	Soojuskaod pärast, MWh/a	Soojus-sääst MWh/a	Energia-sääst kr / a sääst * soojuse hind	Hinnangu-line konstr. ühiku hind, kr	Investee-ringumaksumus, kr (konstr. pind x ühiku hind)	Lihttasuvusaeg, aastat
Katuslae soojustamine	137,4	25,2	112,2	48 366	855	1 035 063	21,4
Keldrilae soojustamine	47,9	17,1	30,8	13 276	350	420 560	31,7

Piire või selle osa	Soojuskaod enne, MWh/a	Soojuskaod pärast, MWh/a	Soojuskaod sääst MWh/a	Energiasääst kr / a sääst * soojuse hind	Hinnanguline konstr. ühiku hind, kr	Investeeringu maksumus, kr (konstr. pind x ühiku hind)	Lihttasuvusaeg, aastat
Keldri akende soojustamine	12,0	7,6	4,4	1 890	1 900	133 000	70,4
Välisseinte ja konstruktsioonide soojustamine	102,6	27,9	74,7	32 190	1 014	1 067 539	33,2
K O K K U	299,9	77,8	222,1	95 722		2 656 162	27,7

Kehitiv soojusenergia hind arvutustel: **430,91** kr/MWh

5.1. KATUSLAE SOOJUSTAMINE

Paljudel meie (eriti viimastel aastakümnetel ehitatud) paneel- ja kivikorrushoonetel on rullmaterjalist (ruberoidist) katusekattega tasakatuse või katuslagi. Sel ajal ehitatud katuselagedel puudub reeglina aurutõke, siis olmeniiskus ruumidest tungib katusekonstruktsiooni ja külmade ilmadega kondenseerub seal ning hakkab kogunemisel laest tilkuma või lausa nirisedes jooksuma. Ka nende soojapidavus ei vasta nüüdisnõuetele (kasutati TEP-plaate ja gaaskukermiiti või bituumenperliiti), hüdroisolatsioon on kohati ebakvaliteetne eriti parapettide, ventilatsioonikorstnate ja äravoolulehtrite juures. Selliseid katuseid võib uuendada kahte moodi:

- jätta lamekatuse, kuid katta see lisasoojustuse (penoplast ja vill) ja nüüdisaegsest rullmaterjalist (näit. SBS kummibituumenist, APP-plastbituumenist, Sarnafilist) hüdroisolatsiooniga;
- teha viilkatuse ja ka mansardkorrus (puidust toolvärgil), kui muu konstruktsioon seda võimaldab. Viilkatuse võib katta profileeritud plekiga, tsementbetoonkividega vm. sobiva materjaliga. Mansardkorrus võimaldab saada lisaalamispinda ning sobib näit. ateljeeruumide jms. jaoks. Viilkatuse maksumus on lamekatuse renoveerimisest kordades kallim.

Enne rekonstrueerimist		Peale rekonstrueerimist	
Konstruktsiooni pindala, m ² :	1211	Konstruktsiooni pindala, m ² :	1211
Isolatsioonimaterjali tüüp:	teadmata	Lisa isolatsioonimaterjal, mm :	2*100 penoplast+ 50 ISOVER (vill) + SBS bituumenrullkate
		Paksus kokku, mm:	250
U-väärtus, alg:	1,20 (m ² °C)	U-väärtus, uus:	0,22 (m ² °C)

Soojusjuhtivuskao enne renoveerimist:

$$Q_{er} = U \times A \times KR_{kõ} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{er} = 1,2 \times 1211 \times 3942 \times 24 / 1000 = 137,44 \text{ MWh / a}$$

Soojusjuhtivuskaod peale rekonstrueerimist:

$$Q_{pr} = U \times A \times KR_{kö} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{pr} = 0,22 \times 1211 \times 3942 \times 24 / 1000 = 25,20 \text{ MWh / a}$$

$$\text{Soojussääst: } Q_{er} - Q_{pr} = 112,24 \text{ MWh / a}$$

5.1. KELDRILAE SOOJUSTAMINE

Sageli on keldrite sisetemperatuur 18-20°C. Keldrite normaalne sisetemperatuur oleks ca 10°C. Kui keldriruumide temperatuuri on taotluslikult vähendatud kuni 10°C-ni, siis tuleb soojustada keldrilaagi altpoolt, välistades olukorra, kus esimese korruse korterid jahtuvad jaheda põranda tõttu. Soojustatud peaksid olema nii sokkel kui ka pinnasele toetuv põrand. Selleks, et vähendada soojuskadusid keldri lae kaudu ja saavutada korterites keldri kohal normaalne temperatuur, tuleks soojustada keldri lagi minimaalselt 5 cm isolatsioonimaterjaliga (mineraalvillaga).

Keldrilae soojustuse saab kinnitada vahetult keldrilae alla ja katta alt kas paberi või laudisega. Soojustuse soojemale küljele tuleb teha niiskustõke.

Enne rekonstrueerimist		Peale rekonstrueerimist	
Konstruksiooni pindala, m ² :	1202	Konstruksiooni pindala, m ² :	1202
Isolatsioonimaterjali tüüp:	puudub	Lisa isolatsioonimat.	klaasvillplaat
		Isolatsiooni paksus, mm:	150
U-väärtus, alg:	0,70 (m ² °C)	U-väärtus, uus:	0,25 (m ² °C)

Soojusjuhtivuskaod enne renoveerimist:

$$Q_{er} = U \times A \times KR_{mk} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{er} = 0,7 \times 1202 \times 2374 \times 24 / 1000 = 47,92 \text{ MWh / a}$$

Soojusjuhtivuskaod peale rekonstrueerimist:

$$Q_{pr} = U \times A \times KR_{mk} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{pr} = 0,25 \times 1202 \times 2374 \times 24 / 1000 = 17,12 \text{ MWh / a}$$

$$\text{Soojussääst: } Q_{er} - Q_{pr} = 30,81 \text{ MWh / a}$$

5.2. KELDRIAKNAD

Asendage keldri akende katkised klaasid, tihendage kõik pilud. Keldrikorraldusel tuleb kontrollida aknaid, mis pahatihti on veepritsmetest ja lumega kokkupuutumisest läbi pehkinud ja katki. Keldri-

aknad tasub asendada mitteavatavate uute PVC akendega, mille välisklaas on traatvõrguga armeeritud. Ruumi tunginud 1 m³ välisõhu soojendamiseks kütteperioodil keskmise sise- ja välis-temperatuuri vahe puhul 19,5 ° C, kulub energiat umbes 6,5 Wh. Kui kütteperioodi vältel oleks ruumi tungiva välisõhu hulk 1 m³/h, siis kuluks sellise õhuhulga soojendamiseks 33,7 kWh soojus-energiat. Näiteks vähendades ruumis ruumalaga 50 m³ (tuba 20 m²) õhuvahetust kahelt korralt 1 korrani tunnis, on sääst kütteperioodi jooksul 1,7 MWh soojusenergiat. Õhu vahetust vähem kui 0,5 korda tunnis ei ole soovitatav kasutada, keldriruumid muutuvad umbseteks ja tekivad niiskusega seotud probleemid.

Enne rekonstrueerimist			Peale rekonstrueerimist		
Konstruktsiooni pindala, m ² :			Konstruktsiooni pindala, m ² :		
70,0			70,0		
Klaaside arv :	2		Klaaside arv:	2	PVC pakettaknad
Õhuvahetuse kor- dus:	0,65		Õhuvahetuse kordus:	0,5	
U-väärtus, alg:	3,0	W/(m ² °C)	U-väärtus, uus:	1,9	W/(m ² °C)

Soojusjuhtivuskaod enne renoveerimist:

$$Q_{er} = U \times A \times K_{R_{mk}} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{er} = 3,0 \times 70,0 \times 2374 \times 24 / 1000 = 11,96 \text{ MWh / a}$$

Soojusjuhtivuskaod peale rekonstrueerimist:

$$Q_{pr} = U \times A \times K_{R_{mk}} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{pr} = 1,9 \times 70,0 \times 2374 \times 24 / 1000 = 7,58 \text{ MWh / a}$$

$$\text{Soojussääst: } Q_{er} - Q_{pr} = 4,39 \text{ MWh / a}$$

5.3. VÄLISSEINTE JA – KONSTRUKTSIOONIDE SOOJUSTAMINE

Seinte soojustamine peaks toimuma reeglina väljast, s.o külmalt poolt. Kui vana fassaad kaetakse konstruktsiooniga, mille uue katte tagapinda ei tuulutata, peab uue konstruktsiooni auruläbilaskvus olema nii suur, et selle sisse ei kondenseeruks ohtlikul hulgal siseruumidest tulevat niiskust. Seetõttu sobivad vaid lisasoojusisolatsiooni peale tehtud erilised krohvipinnad (soojustuskrohvid). Sageli tuleb paneeli vana välisplaat kinnitada lisapoltidega, misjärel vana fassaadi peale pannakse lisasoojusisolatsioon. Euroopas on juba 30 aastat kasutatud soojusisoleerimiseks EPS-plaati (parandatud omadustega vahtpolüstürool). Isolatsiooni peale paigaldatakse võrk, mis kaetakse õhukese krohvikihiga või tavalise kolmekihilise lubisementkrohviga (selletüübilised on näit. SERPOROC, DRYVIT, Tex-Colori fassaadikatte soojustussüsteemid). Vana fassaadi peale pandud soojusisolatsioon tõstab temperatuuri ja samas saab betoonplaat nii palju kuivada, et sarruse roostetamine peatub. Lahendus eeldab siiski eriti hoolikat projekteerimist ja teostust, nagu muudki vana fassaadi peale tehtavad variandid. Kui vesi pääseb lisasoojusisolatsiooni taga olevasse fassaadi, kiireneb sarruse pidurdunud korrosioon lausa plahvatuslikult. Korrosioon kestab konstruktsiooni kuivamiseni. Kuna konstruktsioon ei ole tuulutatav, on väljakuivamine aeglane, eriti sügisel. Väline lisasoojustus on hea lahendus betoonseinte puhul, mille välispinna betooniga on probleeme, sest isolatsioon koos viimistluskihiga kaitseb betooni.

Seinte **seestpoolt** soojustamisega tuleks olla ettevaatlik, sest talvel, kui väljas on -20°C ja ruumis $+20^{\circ}\text{C}$, on kusagil välisseinas kastepunkt, kus õhus olev veeaur hakkab veeks kondenseeruma. Kui väljastpoolt soojustades on kastepunkt üsna seina välispinna lähedal, siis seestpoolt soojustades nihutame kastepunkti lähemale seina sisepinnale. Kuna veeaur liigub soojusega samas suunas – seest väljapoole –, tekib reaalne oht, et niiskus kondenseerub seina sees, seina konstruktsioonid märguvad, põhjustades hallitust ning kõdunemist.

Enne rekonstrueerimist		Peale rekonstrueerimist	
Konstruktsiooni pindala, m ² :	1353	Konstruktsiooni pindala, m ² :	1353
Isolatsioonimaterjali tüüp:	puudub	Lisa isolatsioonimaterjal, mm :	2*50 peno-plast + mineraalne krohv ja värv
Konstruktsiooni paksus, mm :		Paksus kokku, mm:	100
U-väärtus, alg:	1,03 (m ² °C)	U-väärtus, uus:	0,28 (m ² °C)

Soojusjuhtivuskaod enne renoveerimist:

$$Q_{er} = U \times A \times KR_{kö} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{er} = 1,0 \times 1353 \times 3942 \times 24 / 1000 = 131,83 \text{ MWh / a}$$

Soojusjuhtivuskaod peale rekonstrueerimist:

$$Q_{pr} = U \times A \times KR_{kö} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{pr} = 0,28 \times 1353 \times 3942 \times 24 / 1000 = 35,84 \text{ MWh / a}$$

$$\text{Soojussääst: } Q_{er} - Q_{pr} = 95,99 \text{ MWh / a}$$

5.4. SOKLI SOOJUSTAMINE

Hoone sokli soojustamisega väldime keldrite liigset jahtumist ja seoses sellega tõstame esimese korruse põrandate temperatuuri. Sokli soojustamine väljastpoolt aitab kaasa ka hoone välisilme parandamisele ja on alternatiiv keldrilae soojustamisele.

Enne rekonstrueerimist		Peale rekonstrueerimist	
Konstruktsiooni pindala, m ²	90	Konstruktsiooni pindala, m ²	90
Isolatsioonimaterjali tüüp:	puudub	Lisa isolatsioonimaterjal :	50 penoplast + mineraalne krohv ja värv
Konstruktsiooni paksus, mm :		Paksus kokku, mm:	50
U-väärtus, alg:	1,17 (m ² °C)	U-väärtus, uus:	0,30 (m ² °C)

Soojusjuhtivuskaod enne renoveerimist:

$$Q_{er} = U \times A \times KR_{kö} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{er} = 1,2 \times 90 \times 2374 \times 24 / 1000 = 6,00 \text{ MWh / a}$$

Soojusjuhtivuskaod peale rekonstrueerimist:

$$Q_{pr} = U \times A \times KR_{kö} \times 24/1000 \text{ kWh}$$

$$Q_{pr} = 0,30 \times 90 \times 2374 \times 24 / 1000 = 1,54 \text{ MWh / a}$$

$$\text{Soojussääst: } Q_{er} - Q_{pr} = 4,46 \text{ MWh / a}$$

6. PRIORITEETIDE MÄÄRATLEMINE

Energiasäästuks elamutes ja hoonetes on erinevad meetmeid väga erineva kasuteguriga. Milliseid meetmeid peaks rakendama, sõltub väga palju hoone olukorrast ja kasutamisest ning elanike rahalistest võimalustest ja vajadustest. Iga plaanitud meetme puhul tasub kaaluda järgmisi aspekte:

- maksumus (suhteliselt odav või kallis – oleneb omaniku rahalistest võimalustest);
- teostatavus (vajab või ei vaja spetsialiseeritud firmat);
- mugavus (parandab oluliselt või ei paranda);
- tasuvusaeg (suhteliselt lühike (kuni 2 aastat) või pikk (üle 7 aasta)).

Kust ja kui palju annab soojust kokku hoida?

- hooned kaotavad soojust **välisseinte, katuse, akende, välisuste, esimese korruse põranda ja keldrikorruse**, samuti mittevajaliku **ventilatsiooni** kaudu. Just neis kohtades peaks maja soojustama (arvutused näitavad, et maja soojuskaod on järgmised: katus - 15%, aknad - 37%, välisseinad - 35%, keldri välisseinad - 13%)
- soojuse kokkuhoiduks peaks kogu majarahvas tegema koostööd, sest kokkuhoid avaldub **soojusmõõtja** kaudu, mis on reeglina kogu majal ühine
- soojuse kulu hoone või korteri kütmiseks sõltub selle suurusel, tehnilisest seisukorrast, temperatuuride vahel ruumis ja õues ning hoone küttesüsteemist;
- korteri aknaid tihendades säästate aastas umbes **0,1 MWh / akna m2 kohta**;
- välisseinte lisasojustamine annab aastas säästu **0,07 MWh / seinä m2 kohta**;
- katuslagede soojustamine annab aastas säästu **0,08 MWh / katuse m2 kohta**;
- väga efektiivne võimalus soojuse säästmiseks on kolmekordsete klaasidega akende kasutamine;
- maja renoveerimisega saavutatav soojuse kokkuhoid on umbes **20%**.

Kallimad tööd on maja välisseinte, katuse, trepikoja ja soklikorruse soojapidavamaks muutmine, küttesüsteemi tasakaalustamine ja torude soojustamine.

Soovituslik tööde järjekord renoveerimisel:

- **katuse soojustamine;**
- **seinte ja konstruktsioonide soojustamine;**
- **keldriuste ja -akende vahetamine ning avatäidete tihendamine (välis- ja katuse ukсед);**
- **ventilatsioonisüsteemi parendamine.**

NB!

Eelloetletud meetmete rakendamine annab ainult siis soovitud tulemuse, kui see toimub koos küttesüsteemi tasakaalustamisega.

Ainuüksi püstikute tasakaalustamine annab säästu kuni 6 %.

7. HOONE KÜTTE- JA SOOJAVEEVARUSTUS

Hoones on automaatne soojussõlm koos plaat-soojusvahetitega eraldi küttele ja soojale tarbevee tootmiseks ja tarbevee mõõtja. (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/91/EÜ energiatõhususe kohta (ELT L 1, 4.1.2003, lk 65–71)).

Korterites puuduvad radiaatoritel termostaatventiilid. Kui radiaatoritel oleks termostaatventiilid, siis ei ole vaja liigse soojuse eemaldamiseks (intensiivsel päikesekiirgusel) aknaid avada. Hoone otsaste soojustamise järgselt tuleks tellida küttesüsteemi tasakaalustuse projekt ja tasakaalustusventiilide abil küttesüsteem reguleerida. Sellega tagatakse soojuse õige jaotumine hoones, nii et ükski hooneosa ei oleks ülemäära ega puudulikult kõetud. Küttesüsteemi torustikud keldris tuleks isoleerida soojuskadude vältimiseks ISOVER koorikutega, samuti sooja tarbevee torustikud.

8. HOONE VENTILATSIOONISÜSTEEM

Hoones on loomulik ventilatsioon, mis peaks tagama piisava õhuvahetuse. Kontrollimisel selgus, et korterite õhuvahetuse klapid on reeglina suletud või kinni topitud nii WC-st kui ka köögist. Kogemus on, et korterivaldajad kipuvad külmematel päevadel ventilatsiooniklapid sulgema ja kinni unustamagi. Selle tõttu on korterites suur niiskusetase. Aknanurkade hallitamine ei ole alati põhjustatud ebapiisavast ventilatsioonist, vaid ka välispiirde vähesest soojapidavusest. Hallitusseentest kahjustatud pinnad tuleb töödelda naatriumhüpokloriidiga s.o. pesuvalgendajaga (lahjendatud lahus 1:4 kanda käsna või harja abil hallitanud pinnale, lasta seista ca 15 min., siis pind pesta ja lasta kuivada) või Boracol 10-2Bd. Sisepindade viimistlemiseks on soovitatav kasutada hallitusvastaseid värve Indeko-W või Malerit-W.

Ventileerimata ruumis muutub õhk umbseks ning saastub CO₂ ja muude hingamisel vabanenud gaasidega. Niisuguses õhus tunneb inimene end ebamugavalt - tekib väsimus ja muutume loiuks. Seepärast omab ventilatsioon suurt tähtsust. Kui hõredad aknad tihedate vastu vahetada, on hoone tuulutussüsteem rikutud. Pärast akende vahetamist suureneb korteri õhutihedus märgatavalt ja õhuvahetuse vähenemise tõttu korteri sisekliima muutub. Eluruumides tekkiva veeauru hulgast ja ventilatsiooni vähenemisest olenevalt suureneb uute akende korral vähem või rohkem ka siseõhu niiskus. Selle tagajärjel võib piirete jahedamatel pindadel tekkida kondensaati või hallitust.

Loomulik ventilatsioon sõltub väga palju ilmastikust, aastaajast, hoone asukohast, hoone kõrgusest, õhurõhust, tuulest ja veel paljust muust. Loomulikku ventilatsiooni on üldiselt raske kontrollida ja juhtida. Kui talvel külma ilmaga võib väljatõmbelõõr töötada liigagi hästi, siis kuumal suvepäeval tekib sageli olukord, kus jahe õhk lõõris hakkab allapoole liikuma, lükates WC musta õhu elu- ja magamistubadesse. Ventilatsiooni kaasajastamiseks kaaluda sundventilatsiooni s.o. ventilaatorite paigaldamist sanitaarsõlmedes (eriti ülemistel korrustel) või maja sundventilatsiooni projekteerimist ja ehitamist.

9. HOONE ENERGIABILANSS

Hoone lihtsustaud soojuse bilansivalem :

$$Q_{\text{kogukulu}} = Q_{\text{piirete kulu}} + Q_{\text{õhuvahetuse kulu}} + Q_{\text{sooja vee valmistamine}}$$

$$Q_{\text{kogukulu (arvesti järgi)}} = Q_{\text{kogukulu (kaod)}}$$

Hoonesse antud energia kogukulu on hoonesse antud soojus- ja elektrienergia summa MWh-es.

Hoonesse antud energia lahkub sealt kolmel viisil:

1. jahtumisena läbi välispiirete – piirete kulu;
2. ventilatsiooni kaudu - õhuvahetuse kulu ;
3. reoveega kanalisatsiooni – sooja vee valmistamise kulu.

9.1. PIIRETE ENERGIAKULUD

Üksikpindalad on leitud täpsusega $\pm 5\%$, lähtuvalt projektdokumentatsioonist, ehitisregistri ja tellija poolt antud andmetest.

Määratud on iga piirde osale soojusjuhtivuse U-arv ning arvestades antud piirde pinna suurust on arvatatud iga piirde kaudu eralduva energiahulga:

Piirde nimetus	Pindala, A	U- arv	Q
	m ²	W/ (m ² °C)	MWh/a
Sokkel (- avatäited)	90,0	1,17	6,00
Keldri lagi	1201,6	0,70	47,92
Keldri aknad	70,0	3,00	11,96
Välisseinad (- aknad, rõdud)	1352,8	1,03	131,83
Otsaseinad	0,0	1,03	0,00
Otsaseinad (soojust.)	952,3	0,28	25,23
Trepikoja aknad	172,8	1,90	31,06
Korterite aknad, vanad	689,7	3,00	195,75
Korterite aknad, uued	1104,6	1,90	198,56
Hoone välisüksed	68,0	3,00	19,30
Katuslagi	1211,0	1,20	137,48

Soojusjuhtivuskaod piiretes aastas :

805,10

9.2. ÕHUVAHETUSE (VENTILATSIOONI) KULUD PIIRETEST

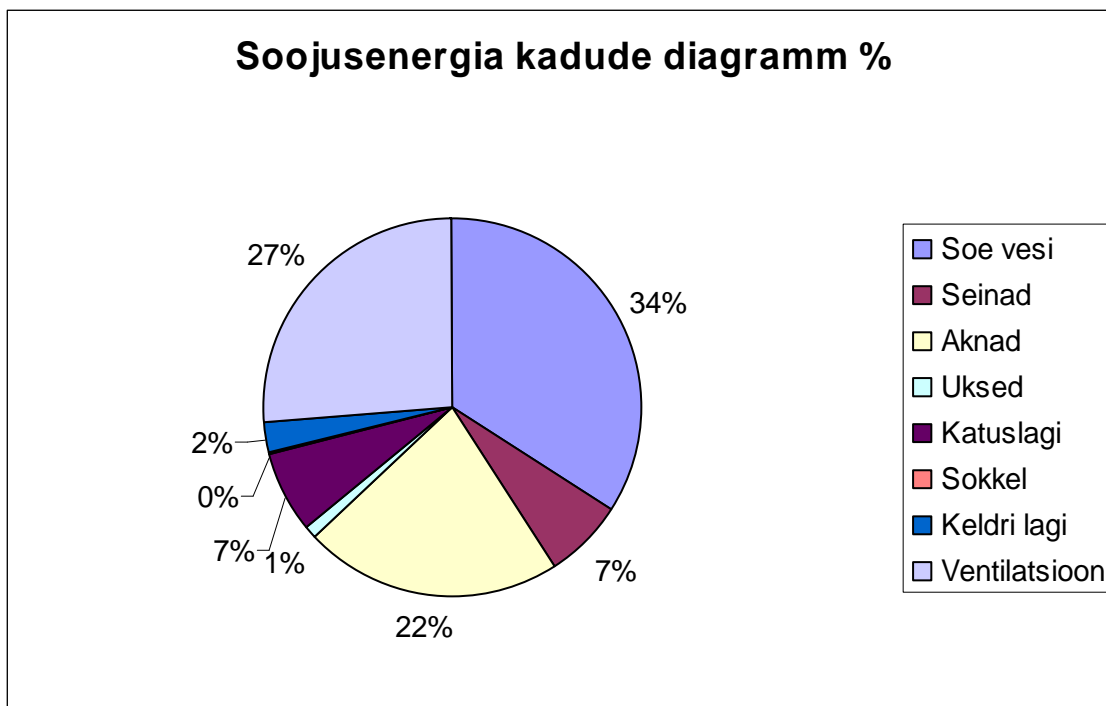
Määrame õhuvahetuse tõttu läbi piirete toimuvad soojuskaod:

Piirde nimetus	Ruumala, V	Õhuvahetuse kordus	Q
	m ³	n=	MWh/a
Kelder (- aknad)	2883,8	0,65	36,31
Trepikoda (- aknad)	4015,4	1,00	129,16
Korterid (- aknad ja rõdu-uksed, vanad)	9646,9	0,60	186,19
Korterid (- aknad ja rõdu-uksed, uued)	15450,2	0,35	173,94

Soojusjuhtivuskad seoses õhuvahetusega : 525,60

9.3. HOONE ENERGIABILANSS

Hoonesse antud energia = Soojuse kogukulu arvestite järgi		MWh
-soojusenergia *	$Q_{\text{küte}}$	= 2025,50
- elektrienergia *	Q_{elekter}	= 57,36
	$Q_{\text{kogukulu (arvestid)}}$	= 2082,86
* Q-d arvatud 4 aasta kaalutud keskmisena		
Hoonest väljunud energia = Soojuskadude kogukulu		MWh
- piirete kaod	Q_{piirded}	= 805,10
- õhuvahetuse kaod	$Q_{\text{õhuvahetus}}$	= 525,60
- sooja vee kaod	$Q_{\text{soe vesi}}$	= 677,93
	$Q_{\text{kogukulu (kaod)}}$	= 2008,63
	Soojusbilansi tulem ±	74,23

10. TERMOÜLEVAATUS

Ehitusnormides või kirjanduses toodud soovitused piirete soojusjuhtivuse kohta vattides ruutmeetri ja kraadi kohta võivad jätta ettekujutuse, et välissein on ühe ühtlase soojusjuhtivusega pind, aken teise, katuslagi kolmanda soojusjuhtivusega jne. Tegelikkus on aga midagi muud. Piiretes esinevad külmasillad (inglisekeelne termin **thermal bridge** on küll õigem), mis muudavad soojusjuhtivust tarindis. Ka piirete läbipuhuvus muudab soojusjuhtivuse ebäühtlaseks. Paratamatud on soojuse lekke, mis on tingitud hoone geomeetriast: nurga ja aknaava ümbrused jahtuvad enam võrreldes piirde tasapinnalise osaga. Enam soojust juhtivad elemendid piirdes, näiteks raudbetoonist vahelae toetus välisseinale, ankrud seinas, moodustuvad nn joon- ja punktkülmasillad. Külmasildade kohal on piirde sisepinna temperatuur madalam ja samal kohal välispinnal kõrgem, võrreldes naaberpinnaga. Hoonest termopildi tegemise põhieesmärk on tuvastada soojalekkeid ja kontrollida hoone seina, akende ning kõikvõimalike liitekohtade kvaliteeti. Samuti on termokaamera abil võimalik tuvastada seinasiseseid külmasildu. Peale selle, et külmasillad põhjustavad küttesoojuse lisakulu, tänu madalale sisepinna võib nendel tekkida veeauru kondenseerumine ja hallitus. Hoonete termografeerimine näitab väga tundlikult ära soojuslekked kohad piirdes ja temperatuuri muutuse külmasilla kohal. Piirde soojuspidavust kaamera ei hinda, kuid kaudselt on see arvutatav nagu on arvutatav ka soojusjuhtivuse kasv külmasilla kohal.

Käesolev termopildistus (ülevaatus) on tehtud Raytek® firma termokaameraga ThermoView™ Ti30, milline mõõdab soojuskiirgust ja pildid InsidelR tarkvara abil töödeldud. Ülevaatuse eesmärgiks oli leida soojuslekked hoone piiretes (konstruktsioonides) ning anda tehniline hinnang nendele.

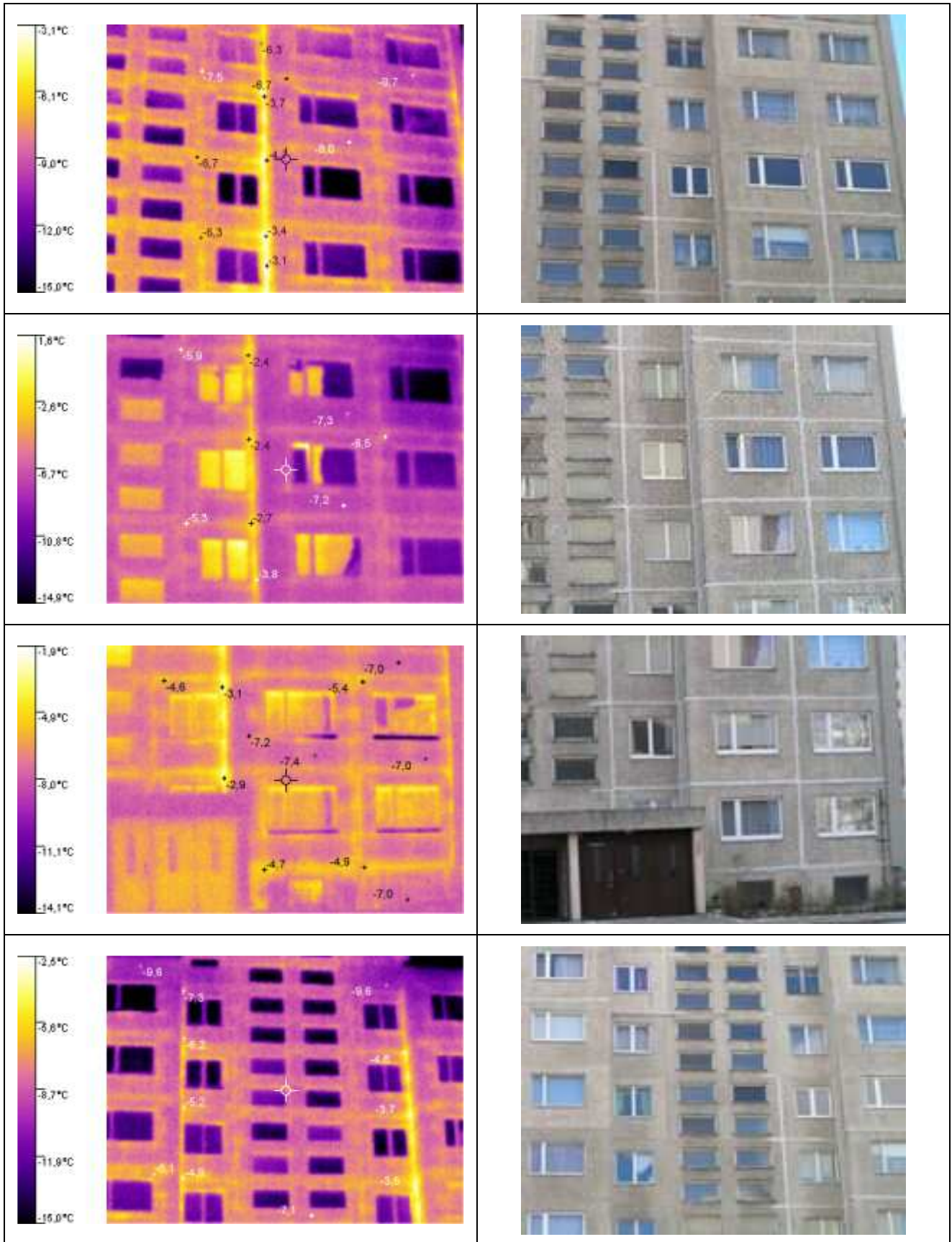
Iga termopilti dubleerib ka digi-fotoaparaadiga tehtud pilt objektist, et paremini aru saada termokaameraga mõõdetud objektist. Termopildi vasakus ääres on skaala, mis näitab, milline värvigamma vastavat mõõdetud temperatuuri iseloomustab. Välistingimustes tehtud pildidel, mida heledam

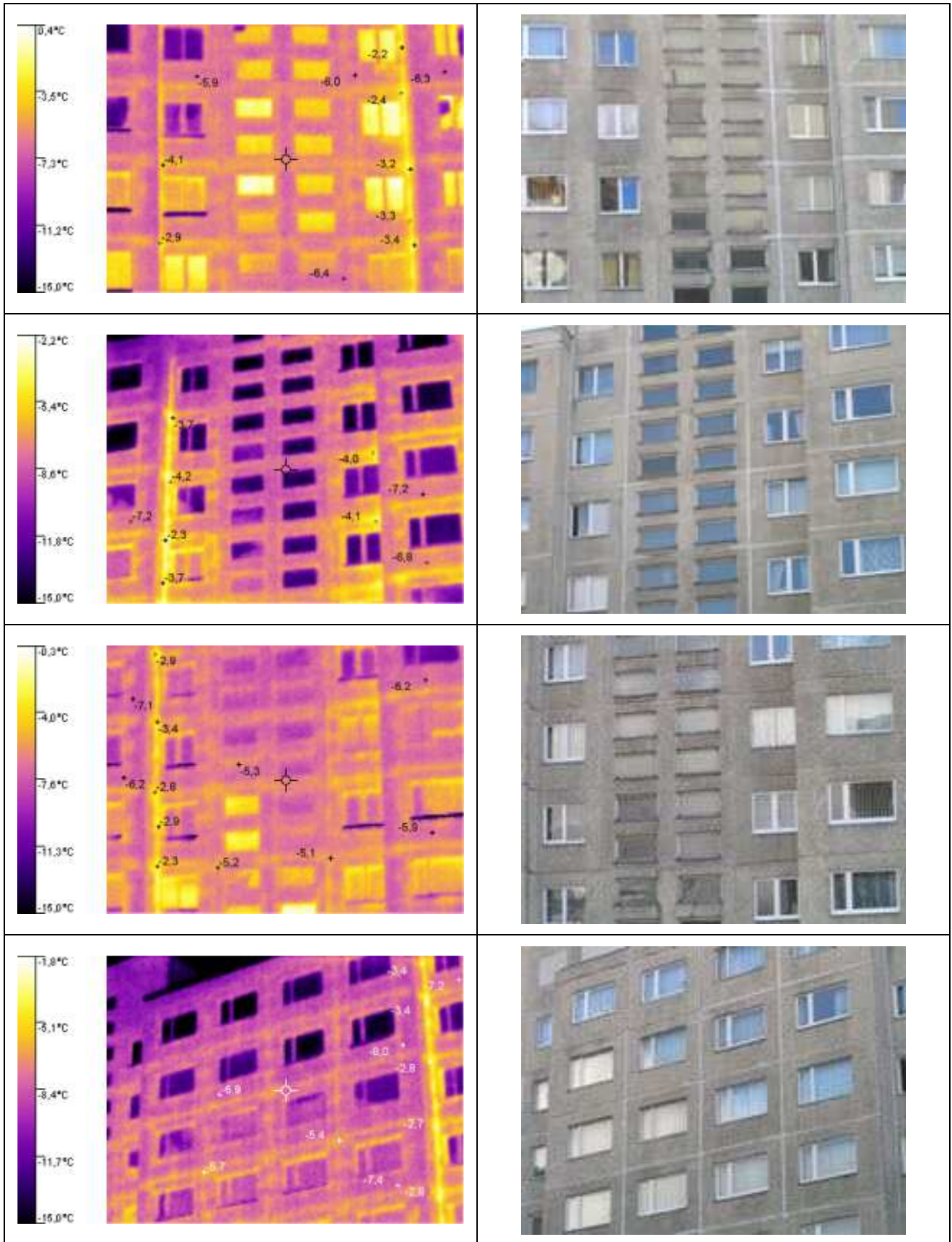
on värvigamma seda suurem on soojusleke. Sisetingimustes on aga vastupidi, mida tumedam on värvigamma, seda madalam on temperatuur, seega halvem konstruktsiooni soojuspidavus. Erinevate materjalide termopildistusel on arvestatud ka nende emissiooni tegurit, sest iga materjal peegeldab erinevalt kiiri. Peale termokaamera oli kasutusel ka digitaaltermomeeter TH 3050 sise- ja väli-temperatuuride määramiseks ning õhu niiskusemõõtja Fluke 971.

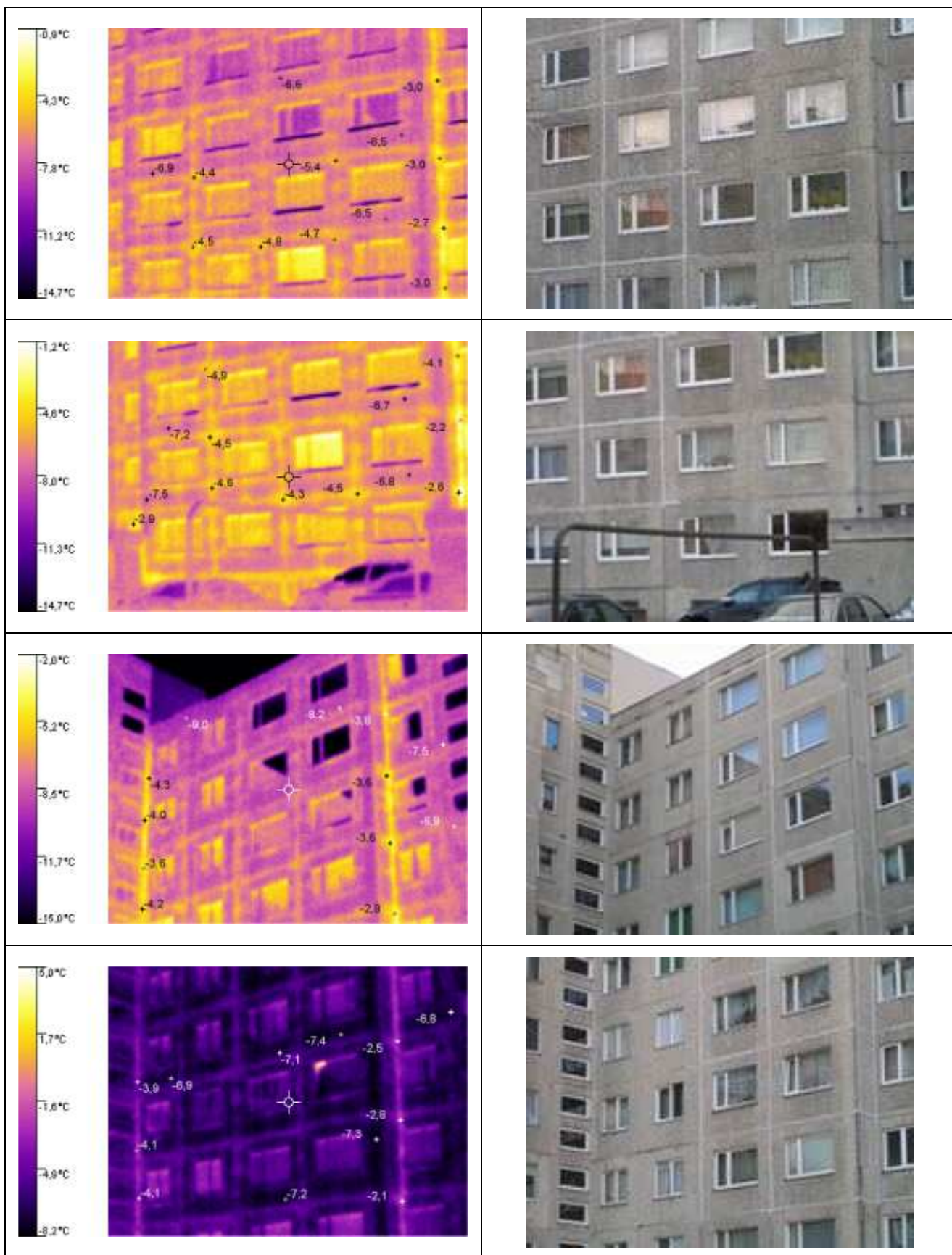
Termokaameraga mõõtmispäeval 13. 02. 2008 oli:

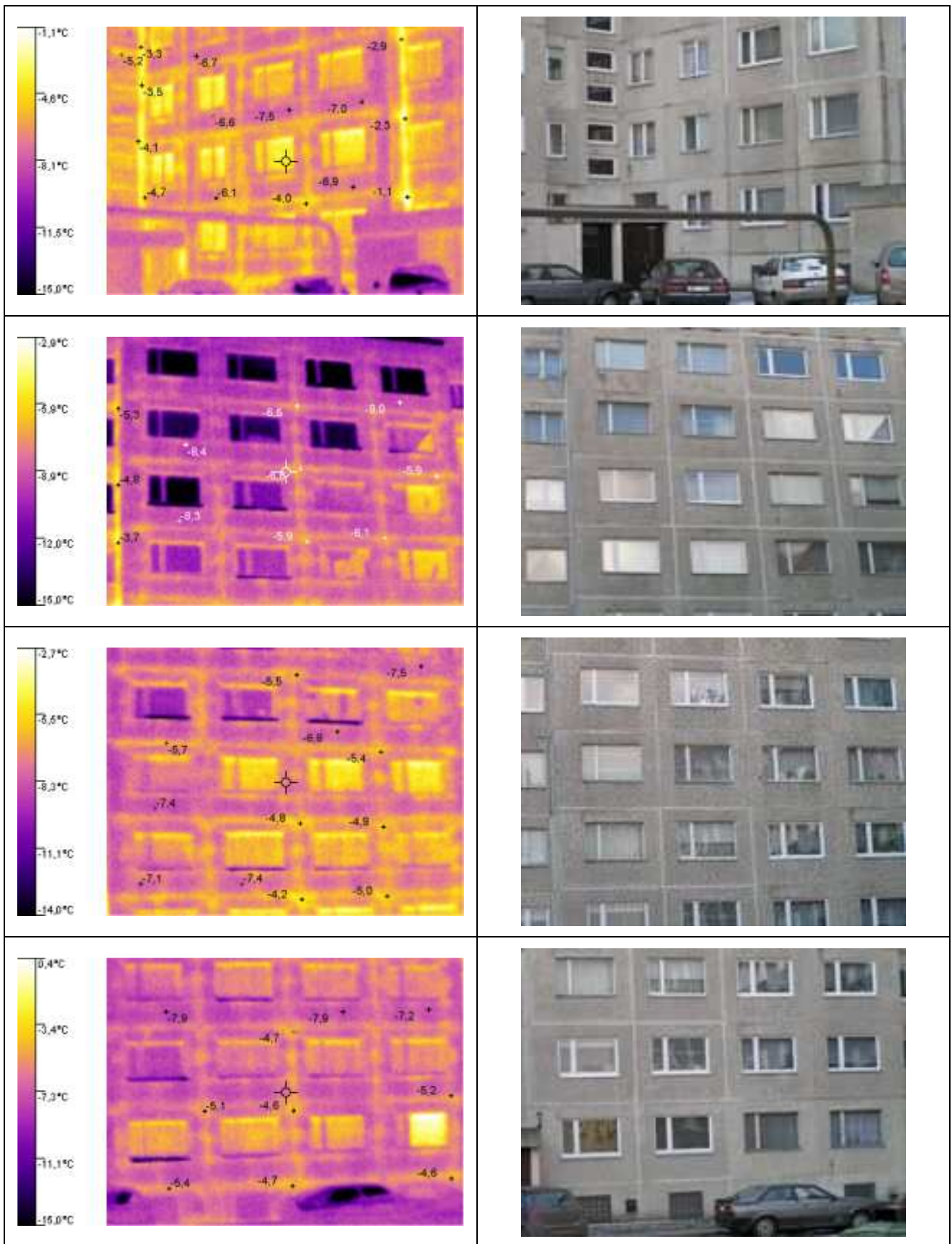
Välitemperatuur	-5,3 ° C
Sisetemperatuurid:	
- koridor	16,6 ° C
- kelder	14,1 ° C
Õhuniiskus	58,0 %
Õhu kiirus	14,0 m/s

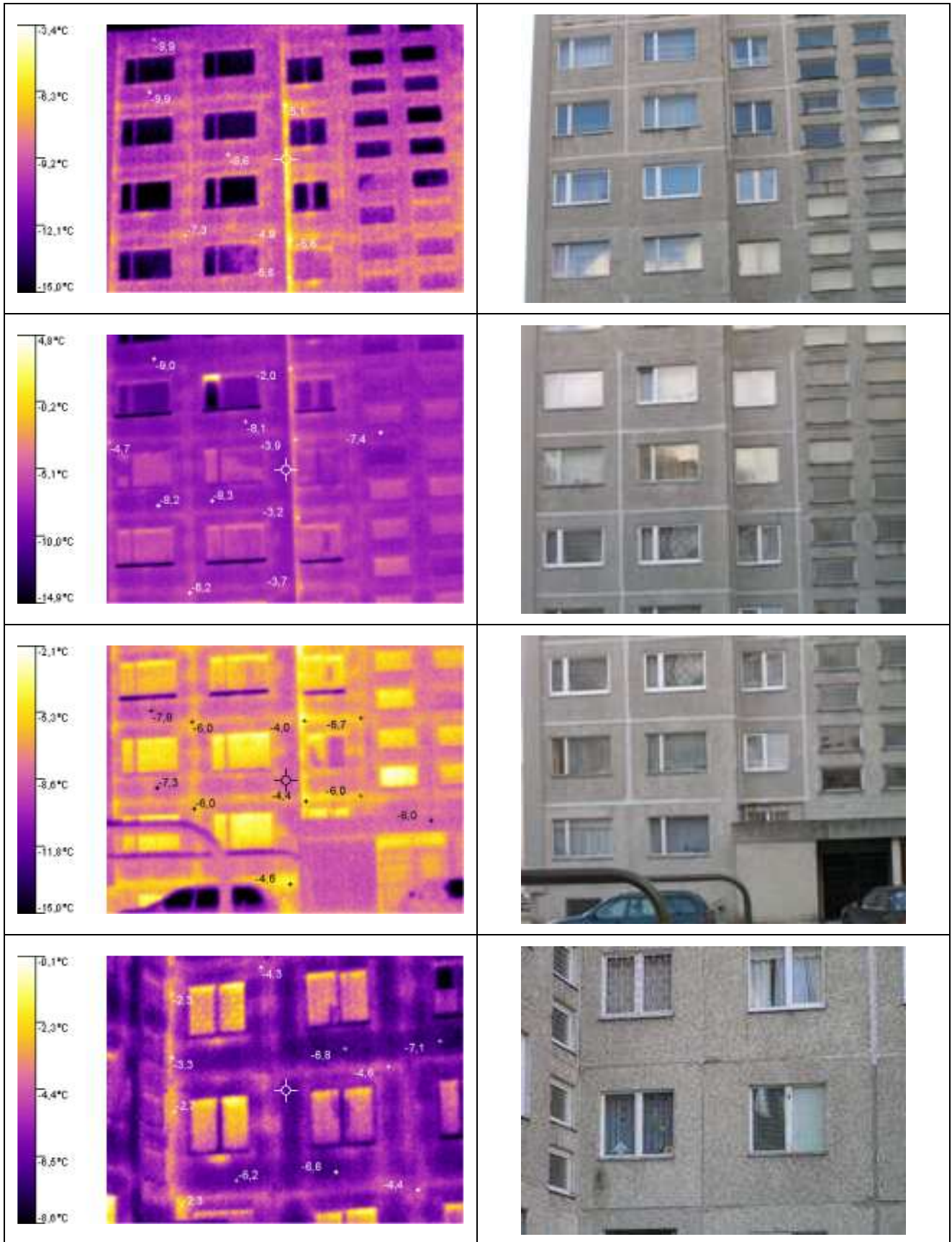
11. TERMOPILDID

11.1. PROFILID

